

Snølemmer og veivoktere

I min barndom var snølemmer en spennende del av de nære omgivelser. Sommer som vinter var de viktige elementer til nytte og glede.

TEKST: HARALD FEVANG

Snølemmer ble satt opp på de mest utsatte stedene så ikke veiene skulle føyke fulle av snø. I min verden var Hunstok-krysset og Hotvedtveien de stedene som var mest utsatt. Det var veivokterne som hadde ansvaret for å sette de opp om høsten, og ta de ned før våronna om våren. Vår veivokter var Magnus Andersen på Hunsrød. Han hadde ansvaret for alle de grøftekanter, hull i veien, snølemmer og brøytepinner som fantes på strekningen Tassebekk-Elgesem. Portstolper og stakitter som bilene kjørte ned var villaieirnes ansvar. Magnus hadde høy status og alle visste hvem veivokteren var. Sammen med bussjåfører, brannmenn og politi, var Magnus en mann med stor myndighet.

Men snølemmene. Det var alltid store snøfonner ved siden av dem. Og der gikk det an å base i snøen for barn. Det var alltid moro. Lemmene kunne også klatres i. Men mest spennende for smågutter var nok snølemmer om sommeren. Da ble lemmene stablet i høye lag som det var en utfordring å komme på toppen av. Og var du ekstra vågal kunne de hoppes ned fra.

Jeg hadde en onkel som var spesialist på å finne fuglereir. Han visste alltid hvor både lerker og linerler bygde redene sine. Jeg lærte snart at linerlene likte godt å gjemme redene sine inne mellom snølemmene. Der var de lette å se, men umulige å komme innpå for å se på eggene eller telle fugleunger.

Det var mange andre spennende utfordringer med snølemmer også. De store guttene kunne finne på å heise sykler opp på toppen av lemmene og sykle der. Den mest vågale av alle var Kåre Nilsen. Seinere ble han både sjømann og offiser i Flyvåpnet. Han heiset sykkel fra toppen av snølemmene og videre opp i et tre. Der var det en gren som hang utover snølem-lageret. Han ville sykle på en boketre-gren. Flere av oss hadde vært på Tivoli i byen og sett på diverse sykkel-akrobater.

Basing i fonnene ved snølemmene på Fokserød på midten av femtitallet. Fra v.: Kirsten Gjeldstad, Jorun Gjeldstad, Finn Wangen, Jorunn Thorsen, Thore Berg og Arne Wangen.

FOTO: THORBJØRN ANDERSENS ALBUM

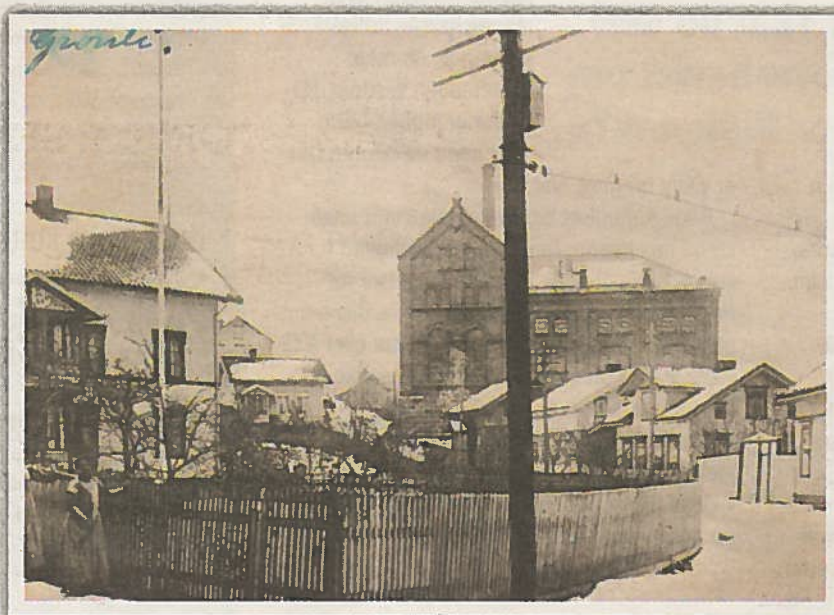
Det var jo slett ikke lett å sykle så høyt over bakken i det tette løvet. Sykkelen gikk i bakken mens Kåre ble liggende oppå alle snølemmene.

Etter hvert ble brøytebilene større og sterkere. Da forsvant snølemmene og etter hvert også veivokterne. Men brøytepinnene blir fremdeles satt opp hver høst. Jeg savner imidlertid de trauste veivokterne. I fjor skulle jeg melde fra om en uønsket asfaltkant utenfor huset mitt på Raveien. Da måtte jeg ringe og si fra til veivesenets kontor i Arendal. Der svarte de at lokale veitjenester i Sandefjord nå var satt bort til firma Carl Chr. Fon. Så vet jeg altså hvem som er dagens veivokter på Raveien i Sandefjord!

I 1946 var veivokter Magnus Andersen 30 år. Fram til pensjonsalder var han svært synlig og godt kjent veivokter langs hele Raveien. FOTO: THORBJØRN ANDERSENS ALBUM

FØR OG NÅ

Saker
og ting
som setter
minnene
i sving

Artig skilt

TEKST: DAG INGEMAR BØRRESEN

På slutten av 1990-tallet mottok Sandefjordmuseene en liten samling gjenstander fra Framnæs mek. Værksted i gave. Dette skiltet har trolig hengt inne på verksområdet og tilhører en tid hvor lønningen ble utbetalt ved ukesslutt og i kontanter.

Museene vet lite om skiltet, men kanskje det er folk i Sandefjord som kan bidra med opplysninger? Kan noen fortelle hvorfor det ikke var lov å parkere samme dag som det var lønningssdag? Var det kanskje så mye folk som stimlet seg sammen foran lønningkontoret at det ikke var plass til biler?

Opplysninger og forslag kan sendes til:
hvalfangstmuseet@vestfoldmuseene.no

**PARKERING IKKE
TILLADT I DAG
GRUNDET LØNNING**

M.t. Thorshov

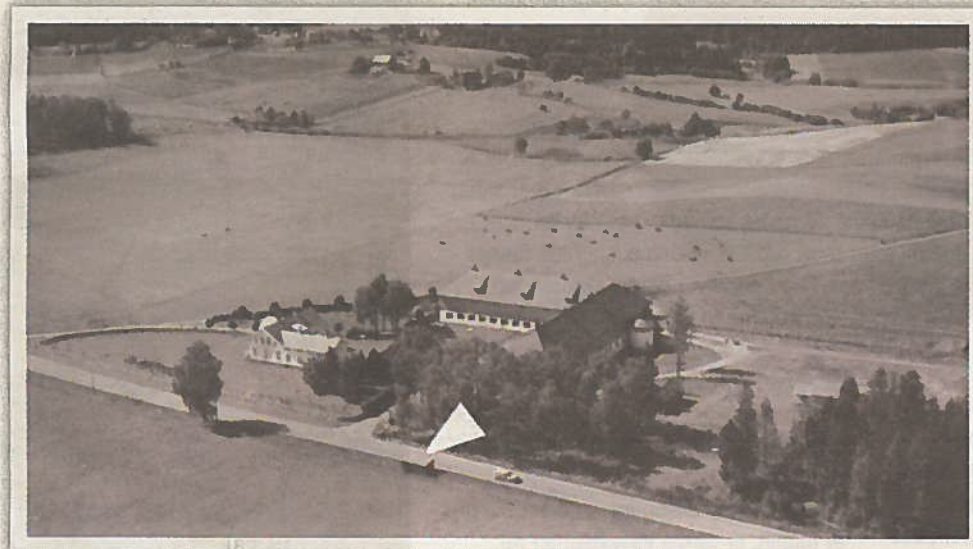

TEKST: ROLF SVENDSEN FOTO: THOR DAHL-ARKIVET

M.t. Thorshov ble bygget ved Framnæs Mek. Verksted i Sandefjord i 1955 for A/S Thor Dahl. Båten var på 15852 TDW. Hovedmotoren var en Gøtaverken dieselmotor med 8250 indikerte hestekrefter, og gjorde en fart på 14 knop. En tid gikk den med korn fra Duluth, Minnesota og Chorus Christi, Texas til Europa. Siden gikk den gjennom Suez til Singapore i oljefart. I denne perioden tjenestegjorde flere av distriktets sjømenn om bord. Nevnes kan: Kaptein Arthur Abrahamsen, 1. maskinist Arne Steinholt, 2. styrmann Thor W. Rove, fyrbøterne Harald Hansen og Jarle Liverød, motormann Rolf «Basse» Svendsen.

I 1965 ble skipet solgt til rederiet E. Bruun i Tønsberg og omdøpt til «Sem». Tre år senere er båten solgt videre til utenlandske kjøpere, og på reise i 1968 fra Singapore til Saigon med høyoktan bensin og parafin, eksploderte båten. Av et utenlandsk mannskap på 33 mistet 5 personer livet.

Snølemmer midtvinters i Hunstok-krysset på jordene til Knut Abrahamsen i 1961. Mokollen i bakgrunnen. FOTO: HARALD FEVANG

Pilen viser snølemmer i sommeropplag langs Raveien på Hunstok i 1957. FOTO: MUSEUMS-ARKIVET

Sandefjord Bryggeri

TEKST: HARALD FEVANG

FOTO: OTTO AAGESEN

Dagens postkort fra 1912 tilhører Rune Aasrum og viser det den gang 12 år gamle Sandefjord Bryggeri i Breili. På den tiden bodde det 4869 personer i Sandefjord, og nabokommunen Sandeherrad hadde 6990 innbyggere. Noen år tidligere, i 1877, kunne Sandefjords Tidende fortelle at det i byen den gang ble solgt øl for kr. 1200.- pr. uke, og at det derfor burde være maktpåliggende at disse kr. 60 000.- pr. år fortjente å tilfalle næringslivet i byen. Avisen framholdt sterkt at det av den grunn burde bygges et lokalt bryggeri, og anbefalte derfor at det snarest kunne utstedes innbydelse til å tegne aksjer i et slikt bryggeri. Det skulle framstille alkoholsvakt øl til erstatning for det sterke bayerølet. Først i året 1900 ble «Sandefjord Bryggeri og

Mineralvandfabrikk» grunnlagt og bygget med en aksjekapital på kr. 138 000.- og med byens fremste menn som direksjon.

I 1962 besøkte undertegnede daværende bryggerieier Gran på hans kontor og fikk store metallkorker med merket ISI-COLA til å feste på felgene på russebilen som reklame for bryggeriet. Det kan herved røpes at betalingen for dette markedsføringstiltaket var to kasser av fabrikkens lagervarer! Den gangen var det heller ikke mer enn to rødruksbiler i Sandefjord.

Dagens bilde viser en 111 år gammel suksessbedrift som fortsatt er et landemerke i lokalmiljøet både for lokale spaserende og tilreisende sommergjester.

MINNER
FRA NÆR
FORTID

**SANDEFJORD
LOKALHISTORISKE SENTER**

på Pukkestad gård

Har du bidrag til denne siden?

Levér det i avisresepsjonen mkr. Lokalhistorisk senter. Bilder merkes med hvem, hva, hvor, når og helst med en liten beskrivelse. Husk navn og adr. på utlåner. Har du elektronisk stoff, send det til: lokalhistorie@sb.no

Sandefjord Lokalhistoriske senters info-gruppe:

består av redigerer Harald Fevang og medarbeiderne Roar Tollnes, Kirsten Wang Henriksen, Otto Ågesen, Lisbeth Akerholt, Roger Davidsen, Ragnar Iversen, Tore Sandberg, Bjørn Hoelseth, Dag Ingemar Børresen, Sven Erik Lund og Rolf Vidar Markmanrud. Kontaktperson: Sven Erik Lund, tlf. 928 27 154 - sv-er-lu@online.no